Чернігівська районна централізована бібліотечна система
Чернігівська центральна районна бібліотека

По життю – із книгою

Бібліотечний дайджест
Випуск 1

м. Чернігів
2014 р.

ББК
78.3
П 41

По життю – із книгою : бібліотечний дайджест / Чернігівська районна централізована бібліотечна система, Чернігівська центральна районна бібліотека ; ред. М. В. Городня. – Чернігів, 2014. – 37 с. : фот. – Вип. 1.

На прикладах описаних заходів видання висвітлює деякі аспекти діяльності закладів Чернігівської районної централізованої бібліотечної системи та основні напрямки їх роботи у першому півріччі 2014 року.

Укладено за матеріалами закладів Чернігівської районної централізованої бібліотечної системи.

Відповідальна за випуск: В.А.Пирковська, директор Чернігівської ЦБС

Редактор: М.В.Городня, провідний методист ЦБС

Комп'ютерний набір М.В.Городня, провідний методист ЦБС

м. Чернігів, 2014 р.
вул. Шевченка, 183

тел.: 95 20 52

mail: chernigiv.cbs@ukr.net

Сьогодні, в умовах складної економічної і політичної нестабільності, основна увага закладів Чернігівської районної централізованої бібліотечної системи зосереджується на вирішенні питань щодо відродження й розвитку української культури та духовності, наданні культурно-просвітницьких, інформаційних та дозвіллєвих послуг населенню району.

Мережа закладів ЦБС. Система кадрів

Мережа найбільшої в області районної ЦБС залишається стабільною. Її діяльність забезпечують 54 заклади: центральна районна бібліотека, центральна бібліотека для дітей (М.-Коцюбинське), дві міські (Олишівка, Седнів), 50 сільських бібліотек-філій. Збереженню мережі сприяє Постанова Верховної Ради України „Про впровадження мораторію на закриття державних і комунальних закладів культури у сільській місцевості".

7 бібліотек-філій ЦБС є опорними і являються базою для проведення масових заходів, організації навчання, обміну досвідом. Це - центральна районна бібліотека та центральна бібліотека для дітей, Олишівська та Седнівська селищні бібліотеки, Новоселівська, Іванівська, Ладинська, сільські бібліотеки-філії.

В бібліотеках району працює 66 творчих працівників, з них на повну ставку – 42 особи, на 0,75 – 11, на 0,5 – 11, на 0,25 ставки – 1 працівник. Забезпеченість фахівцями становить майже 47%**.**

Матеріально-технічна база ЦБС

Слід зазначити, що матеріальна база бібліотечної системи району бажає бути кращою. Дві бібліотеки – Анисівська та Роїщенська – знаходяться в критичному стані, 23 філії потребують капітальних ремонтів (ЦРБ, Андріївська, Брусилівська, Ведильцівська, Кархівська, Ковпитська, Кувечицька, Левковицька, Льгівська, Малинівська, Мньовська, Мохнатинська, Пісківська, Пакульська, Петрушинська, Повидівська, Роїщенська, Рудківська, Серединська, Топчіївська, Шестовицька – сільські, Олишівська та Седнівська селищні бібліотеки-філії). На протязі багатьох років в закладах не оновлювалися меблі, технічних засобів не вистачає для повноцінного надання сучасних послуг населенню. Не має централізована бібліотечна система і автотранспорту.

Минулого року бібліотеки дещо оновили свої технічні засоби. На сьогодні комп'ютеризовано 6 сільських бібліотечних закладів, центральна районна бібліотека, відділ обслуговування центральної бібліотеки та районна дитяча бібліотека. Всього кількість комп'ютерів налічує 16 одиниць, принтерів – 6 одиниць, багатофункціональних пристроїв – 2 та

1 сканер. Комп'ютеризовані бібліотеки мають доступ до мережі Інтернет. На базі безкоштовної Інтернет-платформи EDUkIT (http://edukit.org.ua) створено сайт централізованої бібліотечної системи. Відвідувачі сайту можуть отримати інформацію про нашу бібліотеку, переглянути фото та відео, дізнатися про новини бібліотечного життя в районі, поспілкуватися один з одним.

Показово, що наявність Інтернету та створення власного сайту центральної районної бібліотеки значно підвищила показник відвідування наших бібліотек, особливо молоддю. Відвідувачі готують реферати, доповіді, виступи, створюють відео-презентації, відстежують новини у сфері книговидання, кіно, музики, театру.

Формування і використання бібліотечного фонду ЦБС

Ефективність роботи кожної бібліотеки залежить від стану її бібліотечного фонду. На сьогодні бібліотечний фонд району становить бл. 611 тис. прим. друкованих видань, електронних та аудіоматеріалів. Слід відмітити, що його кількісний склад зростає. Як порівняння:

Рік	Надходження друкованих, електронних, аудіоматеріалів	Сума надходжень
2012	3,7 тис. прим.	61.7тис. грн.
2013	6.9тис. прим.	167.1тис. грн.
2014 (1-е півр.)	1, 1 тис. прим.	46,4 тис. грн.

Забезпеченість документами - 21,8 прим. на одного користувача, обертаність фонду – 0,9.

З метою збереження і примноження бібліотечних фондів в районі продовжують діяти акції «Збережемо бібліотеку для читача» та «Подаруй бібліотеці книгу», які збирають чимало благодійників. Сьогодні читачі Шестовицької сільської бібліотеки щиро вдячні в.о. голови Чернігівської райдержадміністрації Круголу Анатолію Миколайовичу за подаровані книги зі своєї домашньої бібліотеки.

У травні цього року Чернігівська районна ЦБС отримала цікаві дитячі видання від обласної бібліотеки для дітей ім. М.Островського. Частина книг у кількості 66 примірників надійшла за програмою «Українська книга», 14 примірників – з обмінного фонду Національної бібліотеки України для дітей.

Виконання планових показників закладами ЦБС у 1-у півріччі 2014 року:

Всього користувачів		Відвідування		Кількість книговидач		Охоплення читанням
Прогнозовано на рік	Виконано у 1 півріччі	Прогнозовано на рік	Виконано у 1 півріччі	Прогнозовано на рік	Виконано у 1 півріччі	49 %
28000	***23843 (85%)***	***112000***	***59883 (53,5%)***	***560000***	***250274 (44,7 %)***	

Організація обслуговування населення

В останні роки дедалі помітнішою стає гуманістична місія наших бібліотек, які здійснюють заходи щодо особливого підходу до різних категорій населення. Детальне вивчення показало, що серед методів нашої роботи вагоме місце займає створення можливостей приблизити бібліотеку до своїх односельців. З цією метою організовуються бібліотечні акції – «Добром зігріте серце» (для людей з особливими потребами), «Поруч з тобою – ветеран» (для ветеранів війни), «Окрилені хліборобською долею» (для ветеранів праці). Традиційно працівники бібліотек відвідують таких своїх односельців вдома, доставляють друковані видання, запрошують до зустрічей. Опікуються бібліотекарі і своїми довгожителями. Зібрані спогади, їх впорядкування, публікації про життєві дороги – викликають неабиякий інтерес у односельців. Набутий досвід утвердив нас у переконанні, що перевагу в обслуговуванні людей особливих категорій слід надавати індивідуальній та соціальній бібліотечній роботі. І в авангарді постають люди, чий незаперечний професіоналізм, відданість справі та яскраві риси визначають духовну атмосферу навколо, благотворно впливають не тільки на справу, а й на діяльність оточуючих. Вони беруть активну участь у художній самодіяльності, організовують Дні села, вшановують ветеранів, збирають овочі для лікарні, впорядковують пам'ятники та могили. Працюють у нас здебільшого за покликанням, люди, безмежно віддані своїй громаді і готові багато працювати задля розвитку культури в селі, а значить і країни вцілому.

Організація діяльності ЦБС

Координуючи свою роботу з органами місцевого самоврядування, активами сільських громад, суспільними організаціями на селі, заклади централізованої бібліотечної системи сприяють виконанню регіональних програм. Дієвими і популярними є довідкові столи, куточки читача «Наша інформація» та «Діяльність державних органів влади, органів місцевого самоврядування». Для відвідувачів тут завжди є можливість скористатися найсвіжішою інформацією періодичних видань та матеріалів місцевих громад: рішень, розпоряджень, постанов. Саме місцеві інформаційні матеріали користуються найбільшою популярністю серед населення.

Як дієва форма діалогу бібліотеки і громади є організація круглих столів, громадських обговорень, практичних конференцій, соціологічних досліджень.

Соціологічні дослідження

Цього року увагу населення привернуло до себе Всеукраїнське опитування, присвячене 200-річчю з дня народження Т.Г.Шевченка, яке організували на території нашого району соціологічна служба обласної бібліотеки для юнацтва та центральна бібліотека. Основним завданням, яке ставилося програмою, було визначення сучасного рівня популярності серед населення району творчості Т.Г.Шевченка. Дослідженням було охоплено 176 респондентів 18 населених пунктів та показало, що всі респонденти знайомі з творчістю Великого Українця, а його слово понині актуальне і є добрим порадником у житті.

Чимало охочих виявили бажання висловити власну думку під час цьогорічного анкетування «Рівень забезпечення законності і правопорядку у Чернігівському районі». Відповіді учасників опитування та їх побажання направлено до районної служби юстиції.

Не менше зацікавлення викликало і дослідження «Виявлення стану забезпечення міського населення українськими публічними бібліотеками». Опитування населення селищ міського типу – Олишівки, Седнева, М.-Коцюбинського – показало, що саме бібліотеки є основними центрами інформації, покликаними збирати, зберігати і надавати користувачам різноманітну актуальну інформацію за їх запитами, саме бібліотека є основним фактором, що надає можливості отримання інформації, пов'язаної з навчанням, самоосвітою, самовдосконаленням, відпочинком, особистими вподобаннями, скористатися Інтернетом, познайомитися з новинками літератури, відвідати масові заходи, засідання любительського читацького клубу і просто поспілкуватися. Бібліотекарі, які організували в своїх громадах опитування, дійшли висновку, що інформаційні потреби населення зростають, а стан можливостей бажає набагато кращого та лише частково може задовольняти потреби в інформації сучасного користувача. А найголовніше – громада не втратила інтересу до бібліотеки і читання та бажає мати в своєму селі сучасного супутника свого дозвілля та навчання.

Популяризація різних галузей знань. Краєзнавство.

З метою посилення духовно-патріотичної складової бібліотечної роботи, вшанування героїв, які стали на захист України, її соборності і територіальної цілісності, сприяння вихованню у суспільстві патріотизму і готовності відстоювати національні інтереси своєї держави, заклади централізованої бібліотечної системи організовують комплекс заходів, спрямованих на об'єднання громади навколо книгозбірень.

Конституція увійшла в суспільне життя нашого народу як головний оберіг державності, демократії, як гарант незалежності і соборності України. В годину, коли постала загроза суверенітету і цілісності нашої держави, прописні конституційні істини відгукуються в наших серцях, як ніколи. Саме на цьому наголосив історико-літературний журнал «Україна. Конституція. Творення»,

організований Олишівською селищною бібліотекою (27 червня). Під звуки «Козацького маршу» внесено Державний Прапор до читальної зали, відбулося урочисте вшанування Гімну України.

Головні сторінки журналу: виступ вчительки Я. О. Селюченко на тему «Історичними стежками Конституції», розповідь вчительки К. О. Мельник – легенди про державні символи, віночок творів поетів-патріотів України у виконанні мовознавця О. В. Здоренко та учениці 8 класу Насті Ребенок, поезії Тараса Шевченка та Василя Симоненка – торкнулися сердець всіх присутніх в читальній залі. Зворушливо прозвучала молитва «За Україну і за мир», яку підготували діти. Творчо оформлена книжкова виставка «Конституція – основний закон моєї держави» привертала увагу та заохочувала до дискусії про внесення змін до Конституції.

Районні урочистості, присвячені одному з найголовніших свят нашої держави, відбулися у М.-Коцюбинському. На інформаційно-музичну вітальню «Конституція: вчора, сьогодні, завтра» громаду району запросила центральна бібліотека та районний будинок культури. Актуальність заходів підкреслювала розгорнута книжкова виставка «Конституція. Держава. Стабільність».

Заступник голови Чернігівської районної державної адміністрації Лідія Гаєвська наголосила на потребі консолідації суспільства довкола змін в Основному Законі. На святі були присутні заступник відділу освіти ЧРДА Володимир Конюший та начальник відділу культури та туризму ЧРДА Світлана Шкуропат. Гості та учасники дійства хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих українців у воєнному конфлікті.

Ведучі свята, бібліотекарі відділу обслуговування ЦРБ Інна Шовкун та Олена Сердюк, здійснили екскурс в історичне минуле – віхи становлення незалежної держави та створення Основного Закону Батьківщини. Рядки патріотичних поезій вдало переплітались з піснями у виконанні хорового колективу «Джерело» Михайлокоцюбинського районного будинку культури. А Гімн України, який прозвучав по завершенні свята, натхненно підхопив увесь зал.

Продовжили комплекс заходів у Шибиринівській бібліотеці. Цього разу на зустріч «Діти в правовій державі» до села завітали майор Управління інформаційно-аналітичного забезпечення УМВС України в Чернігівській області Максим Давидюк та майор Олена Соловей. Мова йшла про додержання правопорядку в повсякденному житті та недопущення правопорушень серед громадського населення. Гості відповідали на численні запитання. Учню 11 класу Роману Кузьменку подарували Кримінальний Кодекс України – хлопець мріє навчатись у юридичній академії. Надія Кедровська, завідуюча бібліотеки, розгорнула для слухачів книжкову виставку «Діти в правовій державі».

Тільки єдність, а не протистояння торують шлях до міцної, демократичної, шанованої світом незалежної держави. 22 січня по всій території району відбулася низка заходів щодо відзначення важливої державної дати – Дня Соборності й Свободи України. Історія української державності пов'язана з ім'ям видатного сина седнівської землі, відомим громадським діячем і меценатом Федором Лизогубом. Покладанням квітів до підніжжя його пам'ятника на подвір'ї садиби Лизогубів розпочалися районні урочистості з нагоди 95-ї річниці Дня Соборності України. Офіційна частина свята та урочистий концерт відбулися у актовій залі Седнівського навчально-виховного комплексу. На святково вбрану сцену запросили перших осіб району – голову районної державної адміністрації та голову районної ради, які й привітали зі святом жителів району та присутніх, побажавши усім миру, щастя, злагоди та глибокого відчуття єдності. Звучали того дня зі сцени патріотичні пісні у виконанні аматорів району: Марини Бородухи, Віктора Кравченка,

Михайлокоцюбинського хорового колективу «Джерело», учасників седнівської художньої самодіяльності.

Привертала до себе увагу розгорнута книжково-ілюстративна виставка «Соборна Україна – одна на всіх як оберіг», яку представила директор централізованої бібліотечної системи Вікторія Пирковська. Доповнила розповідь завідуюча місцевої бібліотеки Євдокія Фрол, розгорнувши перед гостями захоплюючі розвідки седнівських краєзнавців.

Ідею державності та соборності було обґрунтовано і на виїзній виставці центральної бібліотеки району під час роботи шостої сесії вісімнадцятого скликання районної ради. Відвідувачі виставки «Щоб гордо серед всіх народів могла стояти Україна» мали змогу ознайомитися з творчістю діячів національного відродження – Тараса Шевченка і Миколи Костомарова, Пантелеймона Куліша та Івана Франка, виданнями всесвітньовідомих патріотів України.

На літературно-патріотичний вечір «Соборність нашої землі – основа нації й держави» запросила Олишівська селищна бібліотека. Під звуки «Козацького маршу» до читальної зали урочисто вніс Державний Прапор України Євгеній Суярко, відбулося урочисте вшанування Гімну України. Вчителька ЗОШ Яна Брагінець розповіла про історичні січневі події 1919 року. Привітали присутніх зі святом яскравою літературно-музичною композицією «Розкажу по Україну»

діти. Вразив глибоким декламуванням вірша Володимира Сосюри «Любіть Україну» восьмикласник Євгеній Байдюк. Одна із сторінок вечора була присвячена 200-річчю з дня народження Тараса Шевченка. Вчителька Віра Обловатна зі старшокласниками місцевої школи вплели в вінок слави Кобзареві свої талановиті виступи. Гучними оплесками вітали учениці 4 класу Марію Чусту, яка блискуче представила літературно-музичну замальовку «Я – українка». Довго Олишівкою линули пісні на слова Тараса Шевченка про Україну, про її народ, про волю. Завідуюча бібліотеки Тетяна Шеремет

озвучила матеріали книжкової експозиції «На шляху до свободи та незалежності».

Є в українській історії події, які стали знаковими, символічними. Такою подією є героїзм 300 молодих захисників Української Держави, яка заявила світові, що вона хоче бути господарем у своїй хаті, «самостійною, ні від кого не залежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу». Так задекларував IV Універсал Центральної Ради, проголошений 22 січня 1918 року**.**

Нагадати жителям району про героїчну і водночас трагічну сторінку української історії, що перегорнулася під селом Крути на Чернігівщині, вшанувати пам'ять молодих звитяжців, полеглих за свободу Української республіки, поставили за мету працівники бібліотечних закладів, організувавши години-реквієми «Мов град із неба сипалися кулі, косили молодь, український цвіт» в Павлівській та Новоселівській бібліотеках, години вшанування пам’яті «Понад Крутами вічність у сурми сурмить» - в Іванівській та Серединській, години історичної правди та години історичної пам’яті «Із забуття – в безсмертя» - в Довжицькій та Кувечицькій, екскурс в минуле «Тривожна сповідь під блакитним небом» - в Чернiській, Київській, Хмільницькій бібліотеках. Неодмінним доповненням заходу є розгорнуті експозиції, перегляди видань «Крути – біль мого народу», «Гордо перегортаючи сторінки», «Трагічний січень на історичному шляху України».

«Символ українського героїзму» - під такою назвою відбулися вшанування молодих патріотів України в М.-Коцюбинському. Вшанувати пам’ять загиблих героїв прибули голова районної державної адміністрації М.М.Ганжа, голова районної ради М.Б Литвин, їх заступники, сільські та селищні голови, представники установ та організацій, учні М.-Коцюбинської гімназії, жителі селища, працівники бібліотечних закладів. Спілкуючись із присутніми, акцентувалася увага на значимості цієї історичної події для сучасної України, адже майбутні покоління мають не просто знати свою історію, а й робити висновки, щоб сьогодення нашої країни було мирним і процвітаючим. Хвилюючий настрій створили учениці гімназії Дарина та Анна Шовкун, ведучі, працівники районної бібліотеки Інна Шовкун та Олена Сердюк. Історичні довідки за темою переплітались з поетичними рядками та піснями у виконанні аматорського народного колективу «Джерело» М.-Коцюбинського будинку культури. Душевну атмосферу створювало оформлення зали: вишиті рушники, колосся пшениці, кетяги калини та книжкова виставка «З Україною в серці», на якій були представлені історичні матеріали про ту буремну епоху. Завершила композицію молитва за Україну і її світле майбутнє.

15 лютого – пам’ятна дата для країн пострадянського простору. Цього дня 1989 року було виведено останню колону військ із Республіки Афганістан. Закінчилася десятирічна кампанія під

евфемістичним гаслом «громадянського обов'язку», яка відібрала понад 15 тисяч молодих життів, покалічивши майже 54 тисячі наших співвітчизників і душі мільйонів людей. Цьогоріч минуло 25 років від того дня, але й досі не вщухають дискусії «За що?» і «Проти кого?», не виправдовуючи горя матерів і батьків, чиї сини загинули смертю хоробрих або пропали безвісти на чужій землі. В знак того, що в суспільстві шанують споконвічні людські чесноти – відвагу, вірність, обов'язок – в бібліотечних закладах на території громад району відбулися зустрічі солдатських матерів «Час і досі не загоїв рану – цей одвічний біль Афганістану» - у Довжику, зустрічі з воїнами-інтернаціоналістами у літературно-мистецькій вітальні «Краяни» «Відлуння афганських гір» - у Павлівці, уроки патріотизму «Пекучий молох «чорного тюльпану» - у Київці. На зустріч з молоддю Ст. Білоуса бібліотека запросила Юрія Русанова, викладача педагогічного університету. «З болем у серці про Афганістан» - тема діалогу з читачами, «З болем у серці» - назва книги Ю. Русанова, яку він подарував місцевій бібліотеці.

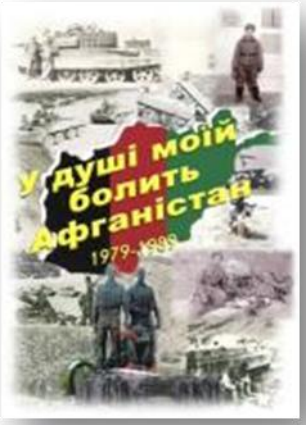

Щороку Пакульська бібліотека запрошує своїх односельців на вшанування 12 синів своєї громади – воїнів-афганців. Пам'ятають усіх поіменно: Володимир Ворох, Микола Токар, Іван Крижановський, Анатолій Цибуля, Віктор Деркач, Володимир Дорошок, Микола Каранда, Микола Прищепа, Григорій Ворох, Володимир Михневич, Олександр Руденок і Віталій Гаркуша. Цього року бібліотека презентувала своє видання «В душі моїй болить Афганістан», яке вийшло за сприяння Чернігівської центральної районної бібліотеки.

«Вічна пам'ять синам України, які полягли в Афгані» - тема районних урочистостей в Іванівці (10 лютого). Декорація сцени – лаконічна й промовиста – стіл, застелений кумачевою скатертиною, на ньому – склянка з бойовими ста грамами, шматочок хліба, свічка… В залі – очевидці цієї трагедії: голова районної ветеранської організації, генерал-майор Анатолій Гапич, голова Чернігівської районної організації ветеранів Української спілки Афганістану Олександр Пекур, учасники бойових дій в Афганістані, представники районної державної адміністрації та районної ради, жителі місцевої громади та навколишніх сіл,

працівники бібліотечних закладів. За основу програми – літературні твори, озвучені старшокласниками Іванівської школи, пісні у виконанні аматорів сцени. Захід супроводжувався демонстрацією слайдів із яскравими епізодами пекельної війни та фільмом про односельців, які виконували свій інтернаціональний обов'язок на території інших держав, за матеріалами домашніх архівів воїнів, підготовлений вчителькою історії Іванівської школи Тетяною Андрущенко.

Шановних гостей – учасника бойових дій в Афганістані Миколу Губаря та голову Чернігівського обласного комітету сімей загиблих військовослужбовців при обласному відділенні Української спілки ветеранів Афганістану Ларису Кожар – в Шибиринівській бібліотеці зустрічала її завідуюча Надія Кедровська та молодь села. Запаленою свічкою та хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих в Афганістані та схилили голови перед тими, хто залишився живим. З болем у серці перегортав сторінки свого перебування у гарячій точці Микола Губар. Про сина, який понад усе у світі любив життя, але поклав його в Афганістані, розповіла його мати – Лариса Кожар, і додала, що на фасаді школи № 3, де навчався Ігор, цього року було відкрито меморіальну дошку. Шибиринівська громада із захопленням слухала спогади тих, кого обпекла жахливим диханням афганська війна, перегортала сторінки бібліотечних матеріалів, а наприкінці пом'янула загиблих спеченим бібліотекаркою Надією Кедровською хлібом.

Історичне минуле краю, розвиток на його території національних культур, природа Чернігівщини та її охорона, мистецька спадщина, реалії соціально-економічного і громадського життя району та області – пріоритетні напрямки багатогранної діяльності наших бібліотек.

Просвітницька робота в основному базується на місцевому матеріалі, найчастіше це – збирання, впорядкування та використання інформації про історію села і району, відродження імен визначних земляків, запис переказів та спогадів старожилів. Бібліотекарі 22 населених пунктів відповідають за ведення Літописів територіальних громад. Враховуючи смаки та вподобання односельців, бібліотекарі пропонують їм ті заходи, які вже стали популярними: літературно-музичні вечори, презентації видань, години історичної пам'яті, вечори-портрети, розважально-пізнавальні програми, впроваджуючи інноваційні методи. Необхідно зазначити, що переважна їх більшість організовується із залученням найширших кіл сільської інтелігенції – вчителів, краєзнавців,представників органів місцевого самоврядування, членів творчих спілок, активістів.

Районна краєзнавча конференція «Краєзнавство: шлях, що веде до самопізнання» зібрала пошуковців нашої минувшини, бібліотекарів, вчителів історії, громадських активістів. Привертала до себе увагу розгорнута експозиція краєзнавчої літератури. З любов'ю і повагою представили працівники центральної бібліотеки району літературні твори місцевих письменників, роботи краєзнавців, істориків, пошукові матеріали бібліотек.

Продовжила тему травнева районна краєзнавча конференція з нагоди відзначення в районі 69-ї річниці Перемоги народу у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 років «Долі, загублені в роки Великої Вітчизняної війни жителів Чернігівського району». Зацікавленість учасників викликала експозиція літератури та краєзнавчих матеріалів «Сторінками безсмертя і величного подвигу».

Чільне місце на виставці зайняли матеріали пошукової роботи сільських бібліотекарів. В рамках заходу відбулась презентація бібліографічного покажчика «Ніхто не забутий, ніщо не забуто…» (Укладач - провідний бібліограф районної ЦБС Ірина Розумій).

Минулого року Чернігівський район відзначив одну із знакових дат своєї історії – 70-у річницю визволення від фашистських загарбників. Розпочата пошуково-краєзнавча експедиція «З тобою, роде мій орлиний, іду дорогами війни» продовжує крокувати селами району і сьогодні. Кожна територіальна громада організувала вшанування пам'яті полеглих останньої війни, і найактивнішими учасниками цих заходів стали бібліотеки. Доземно вклонитися, вшанувати Подвиг тисяч людей різних національностей запросили бібліотеки району своїх односельців. Виставки-меморіали, тематичні експозиції, реквієми, акції вшанування, зустрічі з учасниками та очевидцями тих подій, уроки мужності, години пам'яті – запропонували бібліотеки своїм громадам.

Новоселівська сільська бібліотека, як і кожна територіальна громада, організувала вшанування пам'яті жертв останньої війни. Доземно вклонитися пам'яті запросила літературно-мистецька вітальня «Краяни» у складі Новоселівської, Киселівської, Терехівської, Павлівської бібліотек та Павлівського будинку культури. Виставку-меморіал, тематичні експозиції, реквієм, зустріч у музеї з учасниками та очевидцями тих подій – підготувала вітальня цього дня жителям Новоселівки, акумулювавши скорботу й біль усіх постраждалих від фашистських навали у роки ворожої окупації. «Це потрібно не

мертвим, це потрібно живим», «Горіло полум'ям село», «За колючим дротом» та багато інших тем щемливо відлунювалися у серцях присутніх під час реквієму «Рокам ніколи пам'яті не стерти». Пом'янули полеглих хвилиною мовчання та власноруч спечним «Краянами» пам'ятним короваєм .

«Світло негаснучого подвигу» - під такою назвою в Седневі відбувся мітинг-реквієм, де вшанували всіх загиблих воїнів, які в роки другої світової війни віддали своє життя за мирне небо над нашою головою. В стінах бібліотеки було представлено книжкову виставку «Ніхто не забутий, ніщо не забуто». Пройшло урочисте вшанування пам'яті, покладання квітів до пам'ятника. Місцева поетеса Світлана Чугай зачитала свою нову поезію. Краєзнавці запросили всіх гостей на слайд-презентацію «Долі односельців у роки війни».

.

Урочисті заходи відбулися в Київській громаді. Волонтерський загін школи разом із соціальним працівником Надією Скрипко, завідуючою сільської бібліотеки Світланою Семенець, депутатом районної ради, надали допомогу та привітали зі святом ветеранів війни.

Бібліотекарі Серединської та Топчіївської сільських бібліотек на території своєї громади, до складу якої входить три села, організували вахту пам'яті та акцію вшанування ветеранів вдома, залучивши до неї волонтерів. В рамках акції відбулась зустріч з Єфросинією Тураш «Спогади вдови загиблого солдата».

В жовтні 2013 року стартував спільний проект Міністерства культури України та Чернігівської облдержадміністрації, присвячений 200-річчю від дня народження Великого Кобзаря. До відзначення вікопомної дати, яку внесено до світового календаря знаменних і пам'ятних дат ЮНЕСКО, активно долучилися бібліотечні заклади району.

Нині в рамках року Шевченківської книги жителям громад пропонується комплекс заходів «Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття», який є складовою обласного конкурсу на кращу роботу бібліотек по відзначенню 200-річного ювілею Великого Кобзаря. В конкурс включилася кожна бібліотека, сьогодні до «Творчої скарбнички ЦБС» надходять сценарії різносторонніх і цікавих заходів, на які запрошуються жителі наших громад.

У березні в фойє Чернігівської районної державної адміністрації в рамках загальнорайонного тижня Шевченківської книги центральна районна бібліотека презентувала книжкову виставку «Живуть, Тарасе, серед нас і голос твій, і пензель твій, і слово…». На виставці було представлено добірку унікальних видань шевченківських «Кобзарів», що, як святиня, зберігаються у родинах наших земляків.

Чернігівщина займає важливе місце в житті і творчості Т. Г. Шевченка. Серед відомих шевченківських місць нашого краю особливе місце посідає Седнів, тому й запросила на районне літературно-мистецьке свято «Тарасове серце з нами» саме Седнівська бібліотека. Учасники свята пройшли Тарасовими стежками, познайомилися з озвученою літературно-мистецькою експозицією «Шевченко і Седнів», побували на шевченківських читаннях «Слухайте голос безсмертний Тараса», в подарунок від центральної бібліотеки району отримали презентацію нового довідково-бібліографічного видання «Чернігівщина в житті та творчості Т. Г. Шевченка». Натхненно звучали цього дня авторські поезії місцевих поетес Таїсії Міцу та Світлани Шовкун, присвячені великому поетові. Слова Шевченка лунали українською, російською, англійською мовами, а знана седнівська майстриня-вишивальниця Зінаїда Лук'яненко презентувала свого нового рушника із невмирущими словами «Заповіту».

Відзначити 200-ліття Великого Кобзаря колеги з Іванівки, Количівки, Олишівки та Ладинки вирішили разом, зібравшись в Іванівській сільській бібліотеці на літературно-мистецьку елегію «Палахкотить, як праведна свіча, душа безсмертного Тараса».

У святково вбраній народознавчій кімнаті бібліотеки, на тлі портрета великого Кобзаря, кожна з бібліотек-учасниць представила свою програму. У виступах користувачів Іванівської бібліотеки прозвучали слова про неповторну духовну самобутність Шевченка. Лірично звучали пісні у виконанні секстету «Яворина» Іванівського будинку

культури, а читачі-учні 7-8 класів в українському вбранні чуттєво розповідали вірші Тараса Шевченка. Цього дня «Заповіт» прозвучав трьома мовами, а родзинкою стала презентація-подорож «Визначні шевченківські місця в Чернігові», підготовлена за матеріалами краєзнавчого фонду бібліотеки та озвучена читачами, які відвідують гурток журналістики. Количівська сільська бібліотека презентувала авторський вірш свого читача – директора будинку культури В.Ф. Ященка, присвячений Тарасові Шевченку, показала сценку під назвою «Опитування села», в якій сільський дід відповідає на запитання журналістки віршами, а на завершення красиво та ніжно співає пісню «Місяць на небі».

Олишівська бібліотека підготувала матеріал про жіночу долю в творах Тараса Григоровича Шевченка та майстерно інсценувала уривок з поеми «Катерина». Завершальним акордом свята був вірш завідуючої Ладинської сільської бібліотеки Надії Андріївни Пищик «Про Шевченка».

На сході громадян селища Михайло-Коцюбинське, який відбувся 26 лютого, у приміщенні гімназії, працівники бібліотеки та будинку культури подарували громаді літературно-музичну композицію «Живи, Кобзарю, в славі віковій». Ведучі свята, бібліотекарі відділу обслуговування Інна Шовкун та Олена Сердюк, акцентували увагу на важливості постаті Тараса Шевченка для українського народу, адже Кобзар став справжнім оберегом для наці, її духовним наставником.

Читачі бібліотеки Дарина та Анна Шовкун натхненно продекламували невмирущі поетичні рядки з нетлінного «Кобзаря». Розчулили глядачів пісня «Тарасова мати» у виконанні аматорського хорового колективу «Джерело» М-Коцюбинського будинку культури. Глибокий слід у душах лишили відомі композиції «Вітре буйний» та «Думи мої, думи мої». Однак справжнім сплеском емоцій став пісенний гімн усієї творчої спадщини Великого Кобзаря – «Реве та стогне Дніпр широкий», який разом із «Джерелом» співав стоячи кожен з присутніх у залі, тим самим віддаючи глибоку шану поетичному Генію.

Театралізовані голосні читання «Україна читає Шевченка» відбулися в Олишівській селищній бібліотеці (4 квітня). Завідуюча бібліотеки Тетяна Шеремет розповіла гостям книгозбірні про дорогоцінне надбання світової культури – творчість великого поета та його відому збірку «Кобзар». Мовознавець Оксана Здоренко глибоко розкрила тему «Доля жінки в творчості Шевченка».

Затамувавши подих, читачі разом з літературними героями перегортали сторінки поеми «Наймичка». Поему читають з «Кобзаря» герої поеми. Сценарій містить елементи інсценівки окремих розділів. Особливо глибоко розкрито образ головної героїні – Ганни, який зіграла молода вчителька Катерина Мельник. Сподобались слухачамі Настя (Лариса Вовнянко) та Трохим (Олександр Крупина).

«Іду з дитинства до Тараса» - під такою символічною назвою березневого дня в районній дитячій бібліотеці відбулася театралізована літературно-музична композиція, присвячена творчості Т.Шевченка. В актовій залі гімназії для маленьких читачів оформили яскраву книжкову виставку. На свято завітали працівники бібліотечних закладів району. Ведучою дійства була заступник директора по роботі з дітьми Галина Полевик, а допомагали їй учні 2-3-х класів Михайлокоцюбинської гімназії Віка Проскурнича, Роман Загривий, Денис Полевик, Аня Шульга. Глядачі та гості з цікавістю переглянули інсценівки, присвячені дитячим рокам великого поета. Здібні актори – Дмитро Потапенко, Віка Понамаренко, Аня Ковган, Ярослав Мудрий своєю грою подарували чарівну можливість відчинити двері до світу, який оточував маленького Тараса. Зворушливо та щиро звучали вірші Кобзаря з вуст першокласників. Вразив майстерним декламуванням п’ятикласник, читач Кархівської сільської бібліотеки Олег Миненок. Музичності святу додали виступи вокального ансамблю «Зіронька» Київської ЗОШ, учні виконали пісні на слова Шевченка.

По-справжньому захоплюючою виявилась така собі подорож у минуле. Учні-читачі Радянськослобідської ЗОШ та М-Коцюбинської гімназії змагалися в конкурсах розумників і навіть гралися в ігри з дитинства Шевченка й заразом дізнались багато нового про Генія, який колись теж був дитиною.

Конкурс поезій «Україна – це Шевченко» організувала зі своїми читачами Новобілоуська бібліотека-філіал, а Халявинська – зустрічала відвідувачів у «Шевченковій світлиці», оформленій в народному стилі, з експозиціями Чернігівської шевченкіани. Діти – читачі Новенської бібліотеки, зацікавлені шевченковими книжками, взяли участь у літературній грі «Душі людської чародій».

Понад двадцять творчих читачів бібліотек району взяли участь у конкурсі, ініційованому обласною бібліотекою для юнацтва та присвяченому 200-річчю з дня народження Т.Г.Шевченка, «Живи, поете, в пам'яті людській». Переможцями районного етапу конкурсу визнано представників Киселівської та Ведильцівської бібліотек-філій – Марину Романенко та Марину Лапай.

Без постаті Великого Кобзаря неможливо уявити Україну, наш Чернігівський край. Його твори адресовані не тільки минулим, а й сучасним і прийдешнім поколінням українців. Це доводять бібліотекарі Чернігівської ЦБС, організовуючи шевченківські читання, літературні вечори, вечори-портрети, читацькі конкурси, вікторини, літературні зустрічі, стверджуючи, що Шевченко – вічний, як Любов, як Життя, як Книга.

Читацькі любительські клуби

Відмінним приводом для прояву своєї ерудиції, таланту, тренування інтелекту є читацькі любительські клуби за інтересами, що діють при наших закладах і користуються заслуженою любов'ю. Найпопулярніші з них: літературно-мистецька вітальня «Краяни» (Новоселівка, Терехівка, Павлівка, Киселівка), читацькі клуби

«Дивослово» (Київнка), «Чомучка» (Седнів), екологічний клуб «Паросток» (Пакуль), читацька світлиця «Відродження» (Старий Білоус), фольклорно-етнографічний клуб «Берегиня» (Ладинка).

Якщо Ви щирі і допитливі, думаєте про життя, намагаєтеся зробити його повнішим, радіснішим, змістовнішим, запрошуємо Вас до районної літературно-мистецької вітальні «Краяни». Олександрі Баран з Новоселівки, Вірі Чуприні з Киселівки, Тетяні Желаді з Терехівки, Ользі Соколенко та Тетяні Косенко з Павлівки – завжди притаманні ентузіазм, бажання творчості, віра в успіх, які допомагають долати перешкоди та створювати сприятливу атмосферу для завоювання аудиторії. Програма роботи «Краян» насичена і різностороння. Відвідувачам різних категорій пропонується тематика креативна і актуальна. Ось і цього разу, погожого червневого дня вітальня завітала до Малинівської сільської бібліотеки, щоб спільно з її бібліотекарем Оленою Ковальовою зробити спробу розкрити для читачів двері у чарівний світ народної пісні. Вітальня тут часта гостя, отож і цього разу завоювала симпатію аудиторії, запросивши на свято «Українська пісня єднає нас», щиро стверджуючи, що Україна не ділиться на Схід і Захід, Північ і Південь. Вона єдина. І пісні єдині, знані, улюблені. Саме це було лейтмотивом представленої глядачам літературно-мистецької експозиції, розгорнутої в залі – привабливої і яскравої з найкращими виданнями, фольклорно-етнографічними матеріалами місцевих пошуковців, вишиваною посмішкою майстрів декоративної творчості. Коли лунали відомі пісні, народні й авторські, підспівував увесь зал – знають і цінують в Малинівці українську пісню. Зачаровував голос улюбленці малинівців, переможниці багатьох творчих конкурсів, студентки Чернігівського Державного педагогічного університету ім. Т.Шевченка Ірини Ковальової. По-сімейному затишною склалася атмосфера, тому й не розходилися довго слухачі, просили заспівати знову і знову. Скучили за спілкуванням, адже бібліотека в селі залишилася єдиним культурним осередком, де можна відпочити громаді, отримати

пораду, поділитися радістю, почути новини…

Продовженням етнографічного маршруту літературно-мистецької вітальні стала Киселівка. Пробудити інтерес до культури свого народу, його декоративно-прикладного мистецтва, зокрема рушників, вшанувати талант та майстерність майстрів-земляків, організувати їх змістовний відпочинок – ось головна мета літературно-етнографічного вечора «Рушник, що вміє промовляти». Віра Чуприна та Олександра Баран, завідуючі Киселівської та Новоселівської бібліотек-філій і організатори свята, готувалися заздалегідь: збирали та впорядковували етнографічні матеріали, відомості про майстринь та техніку їх роботи, зразки місцевих рушників. Зібрані матеріали оформили в альбоми та буклети з розповідями та фотосюжетами, розгорнули виставкові експозиції «Рушник – оберіг моєї родини». Щоб викликати ширший інтерес, запропонували конкурс «З глибин народного джерела» та вікторину «Українським словом про рушник народний», а переможцям та учасникам – сувеніри на згадку та запашний солодкий коровай за рецептом Олександри Іванівни Баран.

Чарувала око святково прибрана зала розмаїттям кольорів та візерунків. Гості зацікавлено роздивлялися старовинні бабусині рушники, вишиті на полотні чорно-червоними кольорами. Там і квіти, і звірі, птахи, а на одному – в центрі узору – старовинний герб Чернігівської губернії. Дружно, всім залом, співали добре всім відому «Пісню про рушник» та пригощалися запашним короваєм.

Літературними стежками – до перлів слова

«Мистецтво слова продовжує життя» - так щиро стверджує наша колега Олена Сердюк – Печорна, бібліотекар центральної бібліотеки району, відома літераторка, лауреатка багатьох престижних премій. В червні пані Олена презентувала дві свої книги «Грішниця» та «Кола на воді» в стінах Чернігівської обласної бібліотеки для юнацтва, де відбулось засідання літературного клубу, щоправда, незвичного. Справа в тому, що зверталися до одвічних таємниць поетичного слова люди, котрі встигли побачити і пережити багато, а душі, як і колись, лишили відкритими для краси.

Мова йде про учасників територіального центру соціального обслуговування Деснянської ради у місті Чернігові. Олена Печорна поділилась секретами творчої кухні, розповіла про новинки в українській літературі. Учасники клубу теж не лишилися в боргу й звернулися до зразків класичної поезії, але найголовніше – читали власні віршовані рядки. І було в них безмір щирості, життєвої мудрості та доброти.

«Хотілося, аби все це зберегло та примножило наше з вами сьогодення», - висловлює своє прагнення Олена Печорна. Ведучи шанувальників слова літературними стежками разом з колегою, завідуючою відділом обслуговування центральної районної бібліотеки Інною Шовкун, дарують читачам можливість вкотре доторкнутися до перлин літературних багатств.

Добре ходити у гості, особливо коли ці гостини теплі, адже зустріли тебе щиро і, здається, впустили не лише до оселі, а й до серця. Літературно-меморіальний музей-заповідник імені Михайла Коцюбинського в Чернігові – місце, куди хочеться прийти за нагоди й без неї, в ньому однаково тепло і затишно у будь-яку пору року.

Напередодні всесвітнього дня поезії, 20 березня, колектив з Михайло-Коцюбинського відвідав музей, аби нагадати чернігівцям про свого видатного земляка Василя Еллана - Блакитного. Власне, вечір поезії був присвячений трьом поетам, для яких малою батьківщиною стала чернігівська земля. Це Василь Еллан – Блакитний, Марко Вороний та Адам Кацнельсон.

Василь Еллан – Блакитний – постать, яка увірвалась в літературу подібно метеориту – яскраво і потужно, аби надто швидко згоріти. Про талановитого земляка, уродженця села Козли (нині М.-Коцюбинське), розповіли бібліотекарі Інна Шовкун та Олена Сердюк. Він устиг зробити багато, наповнивши життя рухом і жагою, а відійшов у вічність надто рано, на тридцять другому році життя, однак лишив по собі те, що не горить. Поетичне слово Блакитного було голосом цілої епохи – буремної, неспокійної, динамічної. Часи змінюються, однак художні рядки у виконанні учня одинадцятого класу Михайлокоцюбинської гімназії Ярослава Ковгана звучали як ніколи актуально: «Тобі, Україно моя, і перший мій поклик, і подих останній тобі. Я сію слова в нивах твоїх – посію слова, хай з них виростуть трави. І квіти розквітнуть – а внуки на чоло тобі покладуть з них вінок...»

Розчулила гостей музично-поетична композиція у виконанні вчительки початкових класів Юлії Томилко й педагога школи мистецтв Катерини Калюжної. Мелодія фортепіано злилася з віршем «Старовинний цілують рояль...» настільки гармонійно, що сприймалась як маленький спектакль, завдяки якому зникли час і простір, а гості лишились сам-на-сам з мистецтвом. Це була магія, вже опісля присутні щиро дякували за талановите виконання.

Драматично звучали поетичні рядки, які вийшли з-під пера, на жаль, маловідомого поета Марка Вороного, сина Миколи Вороного й хрещеника Михайла Коцюбинського. Доля цієї людини вразила трагічністю, а клеймо «ворога народу» висмикнуло його ім’я з літератури на довгі роки. Однак випробування, навіть найстрашніші, не минають марно, багатьом вони додають сили Духу.

Разом з бібліотекою приймав Василь Еллан – Блакитний гостей і у себе на батьківщині, в М.-Коцюбинському. 14 січня на базі Михайло-Коцюбинської гімназії відбулося історико-літературне читання «Михайло-Коцюбинське – селище рідне моє», ініціатором якого став голова ради ветеранів А. М. Скуратович. На захід завітали керівництво району у складі голови РДА М. М. Ганжі, голови райради М. Б. Литвина, заступника голови Л.О. Гаєвської та делегації Брагинського району республіки Білорусь.

Свято розпочалося з огляду виставок, на яких демонструвалися роботи учнів гімназії, школи мистецтв та жителів селища Олени Шпак та Ніни Поліщук. В актовій залі – розгорнута виставка «Дотик до вогненного слова», присвячена 120-річчю з дня народженя Василя Еллана – Блакитного. Основу виставки склали фотоматеріали, що зберігаються в бібліотеці, а цінним доповненням стали фотографії з фонду музею М. Коцюбинського, які люб’язно подарувала громаді селища вчений секретар музею Ольга

Єрмоленко. Увагу привертали книги В. Блакитного з підписами дружини поета Лідії Вовчик та доньки Майї Вовчик-Блакитної.

З вітальним словом до гостей та присутніх в залі звернувся голова РДА М. М. Ганжа, голова райради М. Б. Литвин та голова селищної ради М. В. Завальний. Перша частина історико-літературного читання присвячувалась питанню історичного минулого селища, метою якого було визначення дати його заснування. У роботі круглого столу взяли участь вчені Інституту історії, етнології та правознавства ім. О. М. Лазаревського, Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г.Шевченка: Кондратьєв І.В., Еткіна І.І., Петриченко І.Є., Ясновська Л.В. та краєзнавці Горобець С.М., Лугина О.В.

Продовженням свята стала літературна вітальня «В житті горю… Життя люблю». Справжньою окрасою сцени став портрет Василя Блакитного, що нині зберігається в центральній дитячій бібліотеці. Відкрили вітальню поетичні рядки Наталії Сапун, присвячені талановитому поету, які душевно озвучила вчителька початкових класів Юлія Томилко. Сторінки життя та творчості поета гортали вчителі української мови та літератури Зінаїда Суржик та Наталія Левченко, душа поетичного слова оживала у виконанні учнів гімназії Інни Савчук, Ярослава Ковгана, Андрія Стародуба. Драматичний гурток «Джерельце» (керівник Т. М. Виноградна) інсценував епізод з дитинства Василя Еллана. Поезія «Старовинний цілують рояль» огорнула присутніх звучанням живого фортепіано (музичний супровід Калюжна Катерина). Вчений секретар музею М. Коцюбинського Ольга Єрмоленко поділилась спогадами про Василя Михайловича, які залишили сучасники тієї епохи. Ведучою дійства була завідуюча відділу обслуговування ЦРБ Інна Шовкун.

Свято історії та поезії завершилось виступом аматорського хорового колективу «Джерело» М.-Коцюбинського будинку культури та солістів Аліни Сластьон і Віктора Кравченко. В селищі досі стоїть хата, в якій побачив світ Василь Блакитний, звідки вирушив у бурхливе життя, саме батьківському порогу присвячувалась остання пісня концертної програми.

«В то время я гостила на Земле…». Ці слова належать без перебільшення дивовижній жінці. 11 червня у Михайло-Коцюбинському відзначили 125-ту річницю з дня народження Анни Ахматової. Бібліотекарі відділу обслуговування Чернігівської ЦРБ Інна Шовкун та Олена Сердюк розповіли про життя Анни Андріївни Горенко та творчість зірки російської поезії Срібної доби Анни Ахматової. Особлива увага акцентувалась на

життєвих подіях поетеси, котрі так чи інакше були пов'язані з Україною. Знаково, що й фатальна історія кохання Анни Ахматової та Миколи Гумільова теж частково була київською, адже саме в Києві відбулося таїнство їх вінчання. До того ж, на схилах величного Дніпра Анна чи не вперше усвідомила себе Поетом.

Молодь слухала поезію різних періодів життя, з цікавістю переглянула уривок фільму «Анна Герман», в якому йшлося про найтрагічнішу сторінку долі Ахматової – загибель та арешт її найрідніших людей. Посилив враження романс, створений на слова поетеси, а завершилось знайомство з музичною композицією «Про стихи», яку Анна Ахматова присвятила другу й поету з українським корінням Володимиру Нарбруту. Присутні зауважили, що у творчому доробку однієї з найталановитіших поетес Росії присутні згадки про краєвиди рідної Чернігівщини.

Чернігівська центральна районна бібліотека продовжила знайомити Чернігівщину з відомими іменами на літературній карті району.

19 березня в фойє Чернігівського національного технологічного університету відкрила свою роботу книжкова виставка «Відомі імена на літературній карті Чернігівського району». Презентували виставку працівники ЦРБ Наталія Колозіна та Валентина Милиця. Представлена інформація зацікавила як студентів ВУЗу, так і викладачів, адже надавалась можливість ознайомитися з творчістю земляків.

Огляд виставки розпочався з демонстрації краєзнавчої літератури. Тут були представлені книги Олени Печорної, Надії Галковської, Миколи Малого, Володимира Дрозда, Дмитра Іванова. Доповнила виставку літературна карта Чернігівського району, на якій розміщені фото письменників-земляків. Цитати з поезій Миколи Малого та Надії Галковської про рідний край, Чернігівщину надали виставці особливого звучання. Чільне місце в експозиції зайняла презентація творчого доробку Олени Печорної, письменниці та бібліотекаря центральної бібліотеки району зі стверджуючою назвою «Порятунок всюди, де є любов».

Літо з книгою. Співпраця бібліотек з пришкільними таборами літнього відпочинку дітей

Літо вже встигло розцілувати не один дитячий носик, а найголовніше – подарувало довгоочікуване щастя під назвою КАНІКУЛИ, коли попереду чекає стільки всього цікавого, веселого й пізнавального.

В час літніх шкільних канікул заклади ЦБС налагоджують тісну та різносторонню співпрацю як зі школами так і з установами, причетними до дитячого оздоровлення і відпочинку, на основі популяризації бібліотеки та книги сприяють вихованню здорового способу життя, естетичному, громадсько-політичному вихованню, організації профілактичної роботи, культурно-спортивних заходів, сповнених яскравих вражень і гарного настрою. Застосовуючи інноваційні форми бібліотечної роботи, для дітей організовуються «бібліотеки на лісовій галявині», «бібліотеки під відкритим небом», «бібліотечні альтанки на узліссі». Діти із задоволенням беруть участь у конкурсах, вікторинах, літературно-інтелектуальних іграх, краєзнавчо-туристичних подорожах, «екологічних стежинах». Добре зарекомендувала себе співпраця сільської бібліотеки та шкільного табору «Ялинка» у Халявині, бібліотеки та табору «Пролісок» у Пісках, сільських бібліотек Слабина, Киселівки, Шибиринівки, зацікавили дітей пізнавально-розважальні заходи центральної районної та дитячої бібліотек у М.-Коцюбинському.

«Веселимось, граємо, літечко вітаємо», - чути було гамірне дитяче щебетання біля бібліотек 1 червня, в перший день веселого літа й шкільних канікул. Недаремно цього дня, щорічно, в Україні відзначається Міжнародний день захисту дітей. У цей день відбуваються численні заходи для дітей: розваги, виставки, кумедні конкурси та ігри.

Бібліотекарі району зробили перший літній день для своїх читачів незвичним та незабутнім. Для юних користувачів було підготовлено безліч конкурсів, ігор, пригод, подорожей та подарунків. Радували відвідувачів бібліотек яскраво оформлені книжкові виставки: «Вас розшукує українська

книжка» - в Олишівській селищній бібліотеці, «Відкриває двері казка» - в Халявинській, виставка малюнків «Чарує душу краса веселкова» - в Дніпровській. Цікаво і захоплююче пройшли конкурси малюнків «Хай щасливі будуть діти, хай щасливим буде люд» в Іванівській сільській бібліотеці та «Через книгу до добра» - в Чернишській сільській. Працівники Пакульської сільської бібліотеки та члени любительського читацького клубу «Паросток» підготували та провели екологічне свято «Ми всі господарі природи, тож бережімо її вроду», учасниками якого були учні 6 класу, а запрошені – учні 1 - 5-х класів. На народознавчу годину «Теплим сонечком зігріте по землі ступає літо» запросила учнів 1-4-х класів Шестовицька сільська бібліотека. В Кувечичах селом пройшов флешмоб «Хай радіють діти» та конкурс малюнків на асфальті. Всіх пригощали солодощами. На екскурсію «Дитячі очі дивляться у Всесвіт» до Халявинської сільської бібліотеки завітали учні початкових класів. Для них було проведено гру «Подорож-змагання у цікавий світ читання».

Дуже сподобалась маленьким читачам Анисівської сільської бібліотеки гра-подорож «Ми діти твої, Україно». Її учасники, учні 3-6-х класів, поділилися на групи. Кожна мала свій девіз та привітання. Діти пройшли сім маршрутів із зупинками «Мелодійна», «Казкова» та інші, після чого зустрілися в місцевому парку. Для всіх учасників було проведено конкурс малюнків на асфальті «Як ми бачимо майбутнє України».

Читачі-діти Краснянської сільської бібліотеки змагалися в конкурсі малюнків на асфальті «Я малюю Україну». На дитяче свято «Веселе дитинство» запросила всіх бажаючих Київська сільська бібліотека. Учасники свята та гості брали участь у різноманітних конкурсах, швидко і влучно відгадували загадки, співали, танцювали.

Заслуговує на увагу конкурсно-розважальна програма «Дитинство повинно бути щасливим», підготовлена Хмільницькою сільською бібліотекою. Її організатори – завідуюча сільської бібліотеки Ганна Якименко та художній керівник Людмила Слюнько – організували незабутнє свято для малечі та дорослих. Біля будинку культури в сільському парку, святково прибраному, усіх бажаючих зустрічали казкові герої – кіт Леопольд та його друзі, двоє мишенят, які розважали всіх протягом дійства. Серед розваг традиційним був малюнок на асфальті, пісні, танці, театралізоване дійство. На свято завітало 70 місцевих жителів з дітьми! Були і гості громади – діти з Центру соціальної реабілітації.

Ганна Якименко презентувала виставку книжок «Дитинство повинно бути щасливим» та дитячих іграшок. Загалом всі залишились задоволені, а посмішки дітей – найбільша нагорода.

На зустріч з Брусилівськими дітлахами завітали актори лялькового театру ім. О. Довженка. Діти з величезним задоволенням переглянули виставу «Вовченятко з казкової торби», а потім взяли участь у конкурсі малюнків на асфальті «Щоб були щасливі діти». Світлана Капран, завідуюча сільської бібліотеки, провела екологічну вікторину для школярів 1 – 2 класів, розповіла дітям повчальні історії про навколишнє середовище, як потрібно дбати про нього, поставила зустрічні запитання про рослини, дерева та Червону книгу, презентувала книжкову виставку «Світ неповторний та чудовий». Закінчилося свято дитячою дискотекою.

Чимало дітлахів зібрала конкурсно-розважальна програма центральної дитячої бібліотеки «На повітряній кулі». Девізом програми стали рядки: «Привіт веселим і завзятим, Хто любить в конкурсах пограти, Себе хто може показати, І будь-куди помандрувати!». У ході цієї програми проводилися конкурси: «Неслухняні кульки», «Літаюча кулька», «Намалюй друга».

В Михайло-Коцюбинській гімназії є добра традиція – організовувати для школярів молодшої школи екскурсії. 5 червня учні 3-4-х класів завітали на гостини до відділу обслуговування ЦРБ. Для когось це було перше знайомство з бібліотекою для дорослих, хтось вже бував тут і не раз із татом, мамою, бабусею чи дідусем. Бібліотекар Олена Сердюк розповіла про бібліотеку, її працівників, фонди, правила користування. Малеча з цікавістю роздивлялась книжкові виставки,

стелажі з новинками, каталоги та картотеки, а ще самостійно вчитувались в оголошення про безкоштовний Інтернет, очевидно, плануючи новий візит. Проте, особливу цікавість викликала виставка ілюстрацій «Шевченко-художник», бо захоплення в оченятах було щире. Наостанок учні пообіцяли прийти сюди знову, а якщо вдасться, то привести за руку й батьків.

В центральній дитячій бібліотеці впевнені – літній відпочинок дітей не є бездумним гаянням часу, байдикуванням, адже золотих теплих днів вистачить не тільки на річку, заняття спортом та рухливими іграми, його вистачить і на читання. Районна бібліотека для дітей опікується своїми читачами та намагається забезпечити їм змістовне, цікаве, пізнавальне дозвілля з книгою. Діти знайомляться з новинками, для них – різноманітні конкурси, вікторини імпровізовані мандрівки. Весело й цікаво було малечі на святі фантазій та мрій «Хай сонце і квіти всміхаються дітям». Юні читачі грали в цікаву літературну гру, розгадували загадки, а ще взяли участь у конкурсі на кращий малюнок на асфальтії.

Вдався і флешмоб «Чарівний світ дитинства», учасниками якого стали учні 6 класу та діти підготовчої групи. Малята по черзі називали свою улюблену книгу, а шестикласники пригощали їх цукерками. Особливий інтерес у користувачів-дітей викликав конкурс «Намалюй друга», де кожний з присутніх на надувній кульці малював свого друга і мав прекрасну нагоду вручити цей «витвір мистецтва» своєму найкращому товаришу.

Першокласників найбільше зацікавила інтелектуальна гра «Про Україну з префіксом «най», а членів книжкової лікарні «Айболить» — майстер-клас «Щоб книга довше жила».

Протягом літніх канікул користувачі дитячої бібліотеки беруть участь у конкурсі «Кращий читач літа». Підсумками літнього читання стане проведення "чемпіонату" читачів у вересні 2014 року. Тим , хто прочитає за літо 5 книг, буде вручено медаль " Юніор ", 10 книг – «Профі», а 15 та більше – «Зірка».

12 червня в Киселівському НВК відбулося свято гумору «Жарти навпаки». Підготували та провели захід Віра Чуприна та Олександра Баран,

завідуючі Киселівської та Новоселівської сільських бібліотек-філіалів, та вчителька української мови і літератури Ніна Хромець.В залі було розгорнуто книжкову виставку «Чарівники сміху», над сценою розміщено плакат зі словами великого українського гумориста Павла Глазового – «Сміх з веселого й смішного – незмірна глибина».

Що там говорити – вміє наш народ і любить посміятися, вміє любити тих, хто творить щирий життєдайний сміх. Організатори дитячої гуморини провели веселі розіграші, ігри, конкурси. Діти читали гуморески Павла Глазового, Остапа Вишні, Євгена Дударя, Олександра Ковіньки.

На шкільних канікулах в Олишівську селищну бібліотеку на зустріч-презентацію «Серце віддаю дітям» завітала дитяча письменниця Тетяна Пакалюк. Зустрічали хлібом із золотої пшениці, як прийнято в Олишівців зустрічати дорогих гостей. Тетяна Шеремет, завідуюча бібліотеки, розповіла про нагороди, які має чернігівська дитяча письменниця та про

започатковані нею конкурси. Тетяна Іванівна ініціювала благодійну акцію: "Купи книгу – допоможи сиротам Небесної Сотні!" Письменниця познайомила дітей зі своїми книжками: «Як бобер і їжаки мандрували», «Простотак», «Розмова про мову», «Про вперту Анюту і смачну отруту», «Врятувати людину». Презентувала талановита авторка і свої нові твори «Таємниці старого Седнева» та «Моя душа». Від зустрічі з такою світлою жінкою і діти, і дорослі отримали велике задоволення, масу позитивних емоцій та гарних вражень.

Дуже гамірно та весело відбулося відкриття пришкільного табору «Мрія» в Київській ЗОШ І-ІІІ ступенів. До табору зараховано 180 дітей. Організувала цікаву за насиченістю заходами роботу табору його директор Наталія Михаленко. Урочистий захід вихованці табору відкрили виконанням Державного Гімну України під акомпанемент вчителя музичного мистецтва

Ганни Опанасенко. Під час свята лунали пісні, виконувались танці, дев'ять загонів представляли свої назви, емблеми, девізи. Також всі учні принесли урочисту клятву жителя Країни Мрій. Емоційними оплесками учні вітали першокласників, які виконали пісню про літо та представили разом із сільським бібліотекарем Світланою Семенець книжкову виставку «Прочитай мене влітку»

Підвищення професійної майстерності. Кадрове навчання

Постійне підвищення свого професійного рівня, вдосконалення діяльності, розширення та поглиблення знань – одне із завдань, яке ставлять перед собою працівники бібліотечних закладів району, з такою метою відвідують семінарські заняття та практикуми, на які запрошує ЦРБ, а досвідчені фахівці обласних бібліотек – наукової ім. Короленко, юнацької, дитячої ім. Островського – завжди в цьому допомагають. Цього року центральна районна бібліотека організувала для своїх колег практикуми – для новопризначених «Школа бібліотекаря-початківця» та «Школа професійного успіху», яка надає можливості досвідченим фахівцям передати свій досвід молодшим.

Цьогорічний районний семінар-нарада, організований центральною бібліотекою для працівників бібліотечних закладів та клубів-бібліотек розкрив стан культурно-просвітницької діяльності книгозбірень району (5 лютого). Слухачі мали нагоду ознайомитися з аналітичним оглядом роботи ЦБС за рік, підсумками професійного конкурсу-рейтингу «Краща бібліотека року – 2013» та його переможцями, якими стали Ніна Черевко з Р. Слободи та Олександра Баран з Новоселівки. Більше тридцяти закладів успішно показали зміст своєї роботи на сторінках власних друкованих видань. Цікаво себе презентували Новоселівська,

Пакульська, Краснянська, Олишівська, Пісківська, Київська, Павлівська, Киселівська та багато інших філіалів централізованої бібліотечної системи, які й стали учасниками обласних конкурсних змагань. Кращі працівники бібліотечної системи відзначені почесними грамотами та подяками районної державної адміністрації, районного відділу культури і туризму, центральної районної бібліотеки та районної ради профспілкових комітетів.

На обласному семінарі директорів ЦБС та їх заступників у березні цього року вітали переможців професійного рейтинг-конкурсу та переможців конкурсу, присвяченого 200-річчю від дня народження Т.Г.Шевченка «Живи, поете, в пам'яті людській»: Лапай Марину – дипломом Департаменту культури і туризму, національностей та релігій І ступеня в номінації «Поетичні твори», Романенко Марію – грамотою Департаменту культури і туризму, національностей та релігій в номінації «Прозові твори».

В ході семінару директор Чернігівської районної ЦБС Вікторія Пирковська виступила з питанням «Громадські обговорення в публічних бібліотеках Чернігівщини», наголосивши, що соціологічні опитування як користувачів так і жителів населених пунктів, читацькі інтерв'ю є дієвою і сучасною формою бібліотечної роботи, та презентувала матеріали круглого столу громадських обговорень, зібрані у виданні центральної бібліотеки району «Бібліотека нашої громади».

Представники Чернігівської районної ЦБС взяли участь у конкурсі програми «Бібліомосту» – «Сучасний бібліотекар-2». Лише один із них став переможцем – Наталія Колозіна, методист ЦРБ. Участь у подібних конкурсах надає можливості підвищити рівень кваліфікації, користуватися новими формами роботи, навчати цьому колег із сільських філіалів.

В рамках національної тренінгової програми в м. Києві було проведено майстер-клас із сучасних технологій від системи шкільного менеджменту School Champion «Як нові медіа можуть змінити життя вашої бібліотеки». До Києва на навчання приїхали 15 слухачів з бібліотек усієї України. Серед них і представник Чернігівської районної ЦБС – Ірина Розумій, провідний бібліограф ЦРБ. Навчання проходило за підтримкою IREX Україна та проекту «Бібліоміст». School Champion – це система

шкільного менеджменту (раніше відома як EDUkIT), що дозволяє бібліотекам знайти свою цифрову ідентичність в Інтернеті, відстежувати процес переходу освіти на новий рівень можливостей.

Наприкінці квітня у обласному регіональному тренінговому центрі за програмою «Бібліоміст» пройшли тренінги для бібліотекарів «Орієнтація на клієнта» та «Технології Web 2.0 для бібліотек і користувачів: нові можливості розвитку середовища». На перший були запрошені бібліотекарі відділів обслуговування публічних бібліотек Чернігівщини. Чернігівський район представляла завідуюча відділу обслуговування ЦРБ Інна Шовкун та завідуюча Ладинської сільської бібліотеки-філіалу Надія Пищик. Під умілим керівництвом тренера Олени Сльозки бібліотекарі розглядали поняття користувач – клієнт, складові якісного обслуговування, визначали причини втрати клієнта, хто являється внутрішнім та зовнішнім клієнтом в бібліотеці, які компетенції мають бути у працівників відділу обслуговування, розігрували рольові ситуації бібліотекар – користувач – спостерігач. Під час занять слухачі дійшли висновку що потрібно приділяти більше уваги і турботи до відвідувачів наших бібліотек.

У червні цього року працівники центральної районної бібліотеки на чолі з директором ЦБС Вікторією Пирковською в складі групи бібліотечних фахівців Чернігівської області взяли участь у науково-освітній поїздці до Рівненської області. Поїздка була організована за підтримки обласного відділення Української бібліотечної асоціації з метою обміну досвідом у роботі бібліотек. Учасники поїздки мали чудову можливість відвідати велику кількість культурних пам'яток – Межиріцький Свято-Троїцький монастир, Національний університет «Острозька академія», музей книг та друкарства, Державний історико-культурний заповідник у м. Острог.

Бібліотечні працівники ознайомились з досвідом роботи Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки, з районною бібліотекою с. Гремяч,

з роботою обласної бібліотеки для дітей та обласної бібліотеки для молоді. В ході поїздки всі мали можливість перейняти великий інноваційний досвід, щоб дещо запровадити в роботі своєї системи бібліотечних закладів.

З початку року для працівників сільських бібліотечних закладів організували свою роботу – один семінар-нарада, чотири бібліотечні тренінги, рада при директорі запросила актив на п'ять своїх засідань. Фахівцями центральної бібліотеки району здійснено 29 виїздів до сільських закладів з метою контрольних перевірок, надання методичної та практичної допомоги.

Конкурси читацької майстерності

В березні відбувся 2-й (районний) етап Всеукраїнського конкурсу дитячого читання «Книгоманія – 2014» («Найкращий читач України»), що проходив у приміщенні центральної районної бібліотеки. У ньому взяли участь учні 6 – 8 класів загальноосвітніх шкіл з Брусилова, Седнева, Старого Білоуса, Іванівки, Київки, Олишівки, Довжика, Халявина, Красного та Михайло-Коцюбинського. Переможці взяли участь в обласному конкурсі-святі «Діти, що читають – майбутнє України», організованому обласною бібліотекою для дітей ім. М.Островського. Юним читачам було запропоновано участь у наступних конкурсах: - Чи уважний ти читач; - Контрольна з української; - Конкурс читацького щоденника.

Кожен з учасників представив свою улюблену книгу, декламуючи уривок прозового чи поетичного твору. До цього завдання діти поставились досить творчо: Анастасія Ребенок з Олишівки, декламуючи уривок з «Катерини» Т.Шевченка була вдягнена в українське народне вбрання,

в костюми героїв своїх улюблених творів – Ірина Сірик з Халявина та Марія Ментій з Брусилова. А Хоменко Мирослава зі Старого Білоуса, Янченко Олександр з Київки та Анастасія Дуброва з Седнева прочитали власні вірші.

Для визначення переможців конкурсу працювало журі, члени якого уважно заслухали всіх учасників, оцінили виконані завдання та підвели підсумки даного етапу конкурсу. Переможцями визнано:

- серед учнів 6-х класів – Коляду Єгора з Київки; - серед учнів 7-х класів – Білогура Олександра з Іванівки; - серед учнів 8-х класів – Ребенок Анастасію з Олишівки та Янченка Олександра з Київки. Переможці та учасники отримали дипломи.

У квітні в Шибиринівській сільській бібліотеці відбулася «Посвята в читачі» учнів 3 класу. Як і завжди, організатор цього заходу і господиня бібліотеки Надія Кедровська, пригощала пасхальним куличем та цукерками, бо в цій бібліотеці солодке життя часто поруч з цікавою книгою. Допомогу в проведенні «посвяти» надавала вчителька початкових класів Анастасія Єфименко. Вони спільними зусиллями створили приємну атмосферу у колі юних читачів.

Діти раділи святу зустрічі з книгою. Адже книга – це не лише джерело знань, а й скарбниця мудрості, звідки черпаємо думки всіх поколінь. Костя Дахно для всіх читачів зачитав пораду «Прохання книги». Усі діти намагалися запам'ятати правила користування виданнями, адже незнання цих правил не є підставою безвідповідальності за книжку! Діти прикрашали свої формуляри читача наклейками, смайликами. Після цього так захопилися відгадуванням загадок, що і не помітили як швидко промайнув час. А наостанок, всі разом смакували пасхальний кулич, який випікала пані Надія.

Наша видавнича палітра

«Скарбниця досвіду» районної бібліотеки продовжує поповнюватись власними пошуковими та методичними матеріалами, виданнями сценаріїв, творчого доробку аматорського письменства, матеріалами організаційних заходів. Ці напрацювання користуються особливим попитом як у працівників бібліотечної системи, так і в організаторів громадського відпочинку, пошуковців та краєзнавців:

- Бібліотеки-ювіляри – 2014 рік : альбом / Черніг. район. ЦБС. - Чернігів, 2014. – 17 с. : фот.

  В 2014 році свої ювілеї святкують бібліотеки смт М.- Коцюбинське, с. Новоселівка та Київка. У виданні представлені матеріали про діяльність цих бібліотек, доповнені фотографіями.

- Бібліотеки Чернігівської ЦБС на сторінках преси в 2013 році : інформаційно-бібліографічний покажчик / уклад. І. В. Розумій. – Чернігів, 2014. – 52 с.

  Інформаційно-бібліографічний покажчик «Бібліотеки Чернігівської ЦБС на сторінках преси у 2013 році» складений на основі статей опублікованих в 2013 році на сторінках періодичних видань. Включає – бібліографічний опис статей, іменний та географічний покажчики, доповнений відсканованими копіями публікацій, які розміщені у хронологічному порядку.

- Нехай земля квітує всюди, збережена трудом людей : засідання читацького любительського клубу «Паросток» / Чернігівська районна ЦБС, Пакульська сільська бібліотека-філіал. – Пакуль, 2014. – 21 с. : фот.

- Полин-зоря, що обпалила світ: сценарій вечора-реквієму, присвяченого річниці Чорнобильської трагедії; засідання літературно-мистецької вітальні «Краяни» / уклад. О. Баран. – Новоселівка, 2014. – 19 с. : фот.

- Рушник, що вміє промовляти : сценарій літературно-етнографічного вечора ; засідання літературно-мистецької вітальні «Краяни» / уклад. : В. В. Чуприна, О. І. Баран ; ред. М. В.Городня Киселівська сільська бібліотека-філіал, Новоселівська сільська бібліотека-філіал, Чернігівська районна ЦБС. – Киселівка, 2014. – 22 с. : фот.

- Світлом книг наповнене життя: аналітичний огляд роботи закладів Чернігівської районної ЦБС у 2013 році / уклад. М. В. Городня. – Чернігів : [ЦРБ], 2014. – 54 с. : фот.

- Чернігівщина в житті та творчості Т. Г. Шевченка : довідково-бібліограф. посіб. / уклад.: Н. В. Колозіна, І. В. Розумій ; ред. І. В. Розумій. – Чернігів : [ЦРБ], 2014. – 117 с. : ілюстр.

Зміст

Мережа закладів ЦБС. Система кадрів
3
Матеріально-технічна база ЦБС
3
Формування і використання бібліотечного фонду ЦБС
4
Організація обслуговування населення
5
Організація діяльності ЦБС
5
Соціологічні дослідження
6
Популяризація різних галузей знань. Краєзнавство.
6
Читацькі любительські клуби
19
Літературними стежками – до перлів слова
22
Літо з книгою. Співпраця бібліотек з пришкільними таборами літнього відпочинку дітей
26
Підвищення професійної майстерності. Кадрове навчання
31
Конкурси читацької майстерності
34
Наша видавнича палітра
36